

1a. FFT składane od drugiego poziomu „motylków” (2pkt)

Wykonaj zadanie 1a jeżeli Twój numer indeksu jest „parzysty”, w przeciwnym wypadku wybierz 1b.

Złożoność obliczeniowa N -punktowej transformaty DFT określonej zależnością:

$$X(k) = \sum_{n=0}^{N-1} x(n) W_N^{-kn}, \quad k=0,1,2,\dots,N-1, \quad W_N = e^{j\frac{2\pi}{N}} \quad (1)$$

to $O(N^2)$. Jedno zespolone N -punktowe DFT można wykonać w następujący sposób:

$$X(k) = X_1(k) + X_2(k) \quad (2)$$

$$X(k) = \sum_{n=0}^{N/2-1} x(2n) W_N^{-k(2n)} + \sum_{n=0}^{N/2-1} x(2n+1) W_N^{-k(2n+1)}, \quad k=0,1,2,\dots,N-1 \quad (3)$$

$$W_N^{-2kn} = W_{N/2}^{-kn} \quad (4)$$

$$X(k) = \left(\sum_{n=0}^{N/2-1} x(2n) W_{N/2}^{-kn} \right) + W_N^{-k} \left(\sum_{n=0}^{N/2-1} x(2n+1) W_{N/2}^{-kn} \right), \quad k=0,1,2,\dots,N-1. \quad (5)$$

Zauważ, że obliczenia w nawiasach z (5) to transformata DFT (1) o długości $N/2$ więc zależność można zapisać:

$$X(k) = DFT(x(2n)) + W_N^{-k} DFT(x(2n+1)), \quad k=0,1,2,\dots,N/2-1$$

$$X\left(k + \frac{N}{2}\right) = DFT(x(2n)) + W_N^{-(k+N/2)} DFT(x(2n+1)), \quad k=0,1,2,\dots,N/2-1 \quad (6)$$

Złożoność obliczeniowa (1) to $O(N^2)$ natomiast złożoność (6) jest mniejsza i wynosi $2 \cdot O((N/2)^2)$. Dokładny opis znajdziesz w TZ, podrozdział 9.5.1, równania (9.35)-(9.40).

I teraz wszystko staje się jasne ;-). Schemat przedstawiony od (2) do (6) można zastosować do (6) i dalej, głębiej, aż do momentu, gdy wektor wejściowy x będzie składał się tylko dwóch próbek.

Wygeneruj sygnał x , losowy, o długości 1024 próbek. Oblicz X za pomocą funkcji $DFT(\dots)$. Następnie wyznacz X_m za pomocą (6): $X_m = X_1 + cX_2$, dodając do siebie osobno obliczone widma $DFT(\dots)$ próbek parzystych i nieparzystych (te drugie z korektą c). Następnie widma X_1 oraz X_2 wyznacz ponownie za pomocą (2): $X_1 = X_{11} + cX_{12}$, $X_2 = X_{21} + cX_{22}$ (czyli podziel próbki o numerach parzystych na te o numerach parzystych i nieparzystych, podobnie zrób z próbkami o numerach nieparzystych). Zauważ, że X_m oraz X ma długość 1024, X_1 i X_2 to wektory o długości 512 natomiast X_{11} , X_{12} , X_{21} , X_{22} mają długość 256 próbek.

Porównaj czy wynik uzyskany we wszystkich 3 sposobach jest taki sam.

1b. FFT za pomocą rekurencji (2 pkt)

Złożoność obliczeniowa transformacji DFT N -punktowej to $O(N^2)$. Jedno zespolone N -punktowe DFT można wykonać jako złożenie dwóch $N/2$ -punktowych DFT (plus pewne obliczenia związane ze „składaniem”) co skutkuje obniżeniem złożoności do $2 \cdot O((N/2)^2)$. Następnie można rozbić obliczenia na cztery $N/4$ -punktowe DFT. Dla $N=2^p$ można zejść w ten sposób do wielu DFT o długości $N=2$.

Poniższa funkcja realizuje zespoloną transformację Fouriera poprzez podział w dziedzinie czasu DIT (ang. *Decimation in Time*).

```
function X = dit( x )

N = length(x);
x = x(:);
X1 = fft( x(1:2:N) );      % macierz wertykalna
X2 = fft( x(2:2:N) );      % próbki parzyste
                             % próbki nieparzyste

X = zeros( size(x) );
k = (0:N/2-1)';
X(1:N/2) = X1 + exp( j*2*pi/N .* -k ) .* X2;
X(N/2+1:N) = X1 + exp( j*2*pi/N .* -(k+N/2) ) .* X2;
```

Działanie funkcji można zweryfikować programem (powyższą funkcję zapisz do pliku `dit.m`):

```
clear all;
close all;

N = 256;
x = randn( N, 1 );
X1 = fft(x);               % oryginalne DFT
X2 = dit(x);               % DFT „sklejane” z dwóch połówek
mean( abs(X1-X2) )        % błąd
```

Funkcja `dit(...)` wykonuje tylko pierwszy z p etapów podziału. Każdy następny etap powinien być wykonany na zmiennej `X1` i `X2`. Wykorzystując `dit(...)` zaimplementuj algorytm radix-2 DIT FFT dla długości $N=2^p$. Wykorzystaj rekurencję.

2. Transformata Fouriera sygnałów rzeczywistych (3 pkt)

Transformata DFT jest zespolona, jednak często transformacji poddaje się sygnały rzeczywiste np.: dźwięk, zdjęcia cyfrowe, etc... Dlatego, aby jeszcze bardziej przyspieszyć działanie tego algorytmu można wykorzystać symetrię widma i:

1. wykonać dwie N -punktowe transformacje rzeczywistego sygnału za pomocą jednej N -punktowej transformaty zespolonej lub
2. wykonać jedną N -punktową transformację rzeczywistego sygnału za pomocą $N/2$ -punktowej transformaty zespolonej.

Jeżeli przedostatnia cyfra numeru Twojej legitymacji studenckiej jest liczbą nieparzystą wykonaj pierwszy punkt, jeżeli jest parzysta wybierz punkt drugi. Przyjmij $N=1024$, wygeneruj losowe dane o rozkładzie normalnym, wykonaj transformatę rzeczywistą a następnie porównaj otrzymane wyniki do transformaty zespolonej. Jakie przyspieszenie algorytmu uzyskałeś tą metodą?

Dodatkowe przyspieszenie transformacji Fouriera sygnałów rzeczywistych wykorzystuje właściwość symetrii widma: dla rzeczywistego sygnału $x(n)$, $n=0,1,2,\dots,N-1$, jego transformata $X(k)$, $k=0,1,2,\dots,N-1$ ma następującą właściwość:

$$X(k) = X^*(N-k), \quad k=1,2,\dots,N-1$$

czyli: $\text{Re}\{X(k)\} = \text{Re}\{X(N-k)\}$, $\text{Im}\{X(k)\} = -\text{Im}\{X(N-k)\}$, $k=1,2,\dots,N-1$.

Dlatego, dla dwóch niezależnych sygnałów (**punkt 1**) $x_1(n)$ i $x_2(n)$, $n=0,1,2,\dots,N-1$, można uzyskać ich transformaty Fouriera w następujący sposób:

$$y(n) = x_1(n) + jx_2(n)$$

$$Y = \text{fft}(y)$$

wykorzystując symetrię widma względem $k=N/2$ można „odzyskać” transformaty Fouriera sygnałów x_1 i x_2 w następujący sposób:

$$X_{1r}(k) = 0.5*(Y_r(k)+Y_r(N-k)), \quad k=1,2,3,\dots,N-1, \quad X_{1i}(k) = 0.5*(Y_i(k)-Y_i(N-k)), \quad k=1,2,3,\dots,N-1$$

$$X_{2r}(k) = 0.5*(Y_r(k)+Y_r(N-k)), \quad k=1,2,3,\dots,N-1, \quad X_{2i}(k) = 0.5*(Y_r(N-k)-Y_r(k)), \quad k=1,2,3,\dots,N-1$$

gdzie Y_r i Y_i to odpowiednio część rzeczywista i urojona wektora Y , podobnie jak X_{1r} , X_{1i} , X_{2r} i X_{2i} są odpowiednio częścią rzeczywistą i urojoną wektorów X_1 i X_2 . Zerowe prążki widma odzyskuje się następująco:

$$X_{1r}(0)=Y_r(0), \quad X_{1i}(0)=0$$

$$X_{2r}(0)=Y_r(0), \quad X_{2i}(0)=0$$

Ostatecznie, transformaty Fouriera wektorów x_1 i x_2 uzyskuje się łącząc wektory:

$$X_1 = X_{1r} + jX_{1i}$$

$$X_2 = X_{2r} + jX_{2i}$$

Wersja alternatywna (**punkt 2**) polega na wyznaczeniu N-punktowego sygnału rzeczywistego za pomocą pojedynczej N/2-punktowej FFT:

niech $y(n)=x(2n)+jx(2n+1)$, $n=0,1,2,\dots,N/2-1$ a Y to transformata Fouriera y o długości $N/2$. Wtedy operację $X=\text{fft}(x)$ można otrzymać w dwóch krokach:

$$1) \quad X(k) = \frac{1}{2} \left[Y(k) + Y^* \left(\frac{N}{2} - k \right) \right] + \frac{1}{2} j e^{-\frac{j2\pi k}{N}} \left[Y^* \left(\frac{N}{2} - k \right) - Y(k) \right], \quad k=1,2,3,\dots,N/2-1.$$

Widmo dla $k=N/2, N/2+1,\dots,N-1$ jest sprzężone, symetryczne do pierwszej połówki. Załóż, że $Y(513)=\text{Re}(Y(0))-j\text{Im}(Y(0))$.

$$2) \quad X(0) = \text{Re}(Y(0)) + j\text{Im}(Y(0))$$

3. Implementacja algorytmu radix-2 (opcja, +1 pkt)

Wygeneruj w Matlabie zespolony wektor x o rozmiarze 1×1024 , charakterze losowym (rozkład normalny) oraz nieskorelowanej części rzeczywistej i urojonej. Zapisz go w formacie Matlab do pliku **x.mat** oraz w formacie w który odczytasz w języku C/C++ (plik **xcpp.dat**).

Napisz program (w języku Matlab) o nazwie **myFFT**, który wczyta **x.mat** oraz **xcpp.dat** wykona transformatę Fouriera obu sygnałów uzyskując X_1 oraz X_2 . Porównaj oba wyniki. Jeżeli są istotnie różne to oznacza, że utraciłeś część informacji podczas zapisu do pliku **xcpp.dat** – skoryguj ten błąd.

Napisz program w języku C/C++ implementujący szybką transformatę Fouriera (FFT) za pomocą algorytmu *radix-2* w dwóch wersjach – na zmiennych typu **float** oraz **double**. Następnie wczytaj sygnał x z pliku **xcpp.dat**, wykonaj transformację sygnału w precyzji **float** oraz **double**, zapisz wyniki w oddzielnych plikach, w formacie który będziesz mógł odczytać w środowisku Matlab.

W języku Matlab, wczytaj transformacje wykonane w języku C/C++ i porównaj wynik do wzorcowej implementacji transformaty Fouriera wykonanej w języku Matlab (wektor X_1).

Wykorzystaj opis algorytmu *radix-2* z wykładu.

4. Porównanie implementacji C/C++ z biblioteką fftw (opcja, +0.5 pkt)

Wykorzystując dane z punktu 3 wykonaj dodatkowo transformację FFT za pomocą biblioteki *fftw* (www.fftw.org). Sprawdź poprawność wyników w wersji **float** i **double**. Załóż algorytm Matlab jako wzorcowy (pamiętaj o potencjalnych różnicach w skalowaniu wyniku transformaty!).

Oblicz czas wykonywania Twojej implementacji i implementacji z biblioteki *fftw*. Do obliczeń użyj funkcji **gettimeofday(...)** pod systemem Linux. Dyskusja na temat wyznaczania czasu krótkich procedur oraz optymalizacji kodu zawarta została w konspekcie do laboratorium 02 przedmiotu TowNiT. Do czasu wykonania procedury FFT z biblioteki *fftw* nie wliczaj tzw. „planu”.